

Studiul National de Exportul Produselor Ecologice pentru Moldova Lucrare de discutie

Sumar

INTRODUCERE.....	2
I.EXPORTUL PRODUSELOR ECOLOGICE: OPORTUNITATI SI BENEFICII	3
A: Tranzitia la o economie si comert ecologic.....	3
B: UNCTAD’s Studiile Nationale de Exportul produselor ecologice	3
C:Sectoarele Ecologice in cadrul unei Economii Nationale	5
II. PRODUSELE ECOLOGICE IN MOLDOVA.....	6
A.Identificarea Produselor Ecologice Competitive	6
B. Produse ce sunt sub analiza preliminara.....	8
III. IINTREBARI PENTRU PARTILE INTERESATE DIN MOLDOVA	8

NOTA IMPORTANTA SI RENUNT LA RASPUNDERE

Aceasta lucrare de discutie a fost scrisa de Ramificarea UNCTAD's ce tine de Comerț, Mediu, Schimbările climatice și Dezvoltarea durabilă ca sprigin proiectului moldovenesc Studiul National de Exportul Produselor Ecologice (SNEPE).

Acest document a fost pregătit doar pentru a servi drept document de discuție în cadrul primului workshop național al părților interesate, programat pentru 07 septembrie 2017 la Chișinău, Republica Moldova. Opiniile exprimate în acest draft raport nu reflectă neapărat opiniile Organizației Națiunilor Unite.Prin intermediul proiectul SNEPE, părțile interesate sunt invitate să-și exprime opiniile, să selecteze două produse tinta pentru proiectul național și să elaboreze un plan național de acțiune pentru a avansa capacitățile de producție și export a produselor selectate.

Date și analize mai exacte, complete și definitive vor fi acordate proiectului de către Experții care vor pregăti Raportul Național de Revizuire a Exportului Produselor Ecologice al Moldovei, care va si fi publicat. Recomandări și acțiuni concrete NU sunt prezentate în acest proiect de raport, însă vor fi prezentate în Raportul Național de Revizuire a Exportului Produselor Ecologice din Republica Moldova, la sugestia experților naționali și a altor parti interesate din Moldova.

Informatie aditionala ce tine de acest proiect veti gasi online la :

<http://unctad.org/nger>

INTRODUCERE

Trecerea la o cale de dezvoltare mai ecologică și mai durabilă este un imperativ global, așa cum a fost recunoscut la Summitul Rio + 20 și de către Obiectivele Dezvoltării Durabile a Organizației Națiunilor Unite (ODD). Se așteaptă ca economia ecologică să contribuie din ce în ce mai mult la creșterea economică și la reducerea sărăciei, păstrând în același timp și asigurând durabilitatea mediului înconjurător. Insa, cu siguranță, creșterea economică și crearea locurilor de muncă într-o economie ecologică națională depind de posibilitatea de accesare a producătorilor naționali a pieței domestice și mai important accesul pietelor internaționale ce tin de bunurile ecologice serviciile ce deriva din acestea.

Astfel, comerțul joacă un rol esențial în crearea unei economii ecologice naționale, oferind o piață vastă pentru producătorii de produse și servicii ecologice. UNCTAD a lansat un program de revizuire națională privind exportul de produse ecologice (RNEPE) pentru a ajuta țările interesate să elaboreze un plan de creștere a producerii și exportul produselor ecologice. Prezentul document de discuție cu privire la posibilele sectoare ecologice a Moldovei a fost pregătit de UNCTAD cu scopul de a susține discuțiile în cadrul workshop-ului național al părților interesate, unde se va lansa **Revizuirea Națională de Exportul Produse Ecologice (RNEPE)** pentru Moldova.¹ Documentul va discuta, de asemenea, abordări strategice pentru continuarea dezvoltării sectoarelor de produse și servicii ecologice selectate, într-un context strategic, colaborativ și inter-sectorial. La încheierea primului workshop național al părților interesate; părțile interesate naționale vor selecta 2 produse ecologice ce vor constitui în continuare tinta proiectului RNEPE din Republica Moldova.

În baza sectoarelor abordate în acest document și a rezultatelor workshop-ului național al părților interesate, UNCTAD va angaja expertul (experti) care va efectua cercetări și se va consulta cu părțile interesate la nivel național, cu scopul de a identifica și selecta opțiunile de includere în planul de acțiune pentru dezvoltarea, a celor două sectoare ecologice selectate.

Pe parcursul celui de-al 2-lea workshop al părților interesate, acest planul de acțiune va fi revizuit, corectat și aprobat de către părțile interesate naționale - politici guvernamentale, producători, mediul academic și societatea civilă - care vor colabora ulterior la punerea în aplicare a planului de acțiune.

---

¹ RNEPE sunt incorporate în cadrul proiectului UNCTAD privind Sprijinul Statelor Membre în elaborarea și lansarea strategiilor de export a produselor ecologice prin intermediul revizuirilor naționale privind Exporturile de produse ecologice, realizate cu ajutorul oferit de ONUPD

I. Exportul Produselor Ecologice : Oportunitati si Beneficii

A:Trecerea la o economie si comert mai ecologic

În toate țările, tranziția către o economie mai ecologică, aduce la diversificarea economică, crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor din export, reducerea sărăciei, protecția mediului inconjurator si egalitatea sociala.O economie mai ecologică este determinată atât de cererea pietii interne pentru bunuri și servicii ecologice, cât și de piata externă, inclusiv energia și transportul cu emisii scăzute de carbon mai eficiente, alimentele organice, ecoturismul, reciclarea deșeurilor solide și a apei,consultare privind mediul inconjurator, cat si noi categorii ca de exemplu constructia ecologica, produse din lemn și fibre naturale recoltate prin metode durabile.Există un mare potențial neexploatat pentru țările în curs de dezvoltare, de a le promova dezvoltarea sectoarelor ecologice. În acest context, comerțul internațional, prin exporturi și importuri de bunuri și servicii ecologice, poate facilita dezvoltarea sectoarelor ecologice. Abordările principale pentru atingerea acestui obiectiv ar fi crearea unui mediu favorabil prin îmbunătățirea cadrelor de reglementare și instituționale pentru economia ecologică, consolidarea capacității productive, investițiilor și serviciilor financiare aferente, precum și un comerț de produse și servicii ecologice mai deschis, pentru a spori accesul celor din urma pe piață și a mari oportunitățile de investiții. În timp ce întreprinderile din țările mai dezvoltate industrial profita de noi oportunități de export a tehnologiilor ecologice, întreprinderile din țările în curs de dezvoltare si mai puțin industrializate și țările cu economii în tranziție continuă să-și construiască capacitățile de export a produselor ecologice, cum ar fi alimentele și băuturile organice, produse cosmetice si fibre organice, biocombustibil, produse din lemn și produse pescărești recoltate în mod durabil, precum și pentru serviciile ecologice, cum ar fi ecoturismul. Datorita exportului, in țările în curs de dezvoltare, fiecare dintre aceste sectoare prevad o creștere accentuată, ce genereaza noi locuri de muncă, accelereaza dezvoltarea rurală și protectia mediului inconjurator.Piața mondiala de produsele ecologice este foarte diversă și, deși rămâne relativ mică, reprezentind 15-20% din piața tradițională pentru un anumit produs, ea crește rapid. Această creștere demonstrează clar că consumatorii sunt preocupati de sănătatea lor, de mediul inconjurator cat și de producția și comerțul echitabil din punct de vedere social.

B: UNCTAD's Studiile Nationale de Exportul produselor ecologice

---

Deoarece produsele ecologice dețin un potențial considerabil pentru țările în curs de dezvoltare și țările cu economii în tranziție, în special țările cu o diversificare limitată a exporturilor, UNCTAD ofera asistenta țărilor cointeresate să-si construiască capacitatea de producție și export a produselor ecologice pentru care au avantaje comparative naturale. UNCTAD cooperează în parteneriat cu aceste țări pentru a identifica în colaborare produsele promițătoare ecologice; pentru explorarea existentelor oportunități și constrângeri; desemnarea cadrului politic și instituțional; si definirea planuri naționale de acțiune pentru obținerea rezultatelor asteptate.

Revizuirea Nationala de Exportul Produse Ecologice (RNEPE) se numără printre proiectele de asistență tehnică ale UNCTAD legate de economia ecologică. RNEPE-urile răspund cererii țărilor emergente in evaluarea potențialului național pentru promovarea dezvoltarii sectorului ecologic

national, cu scopul de a genera noi oportunități de producție, ocupare și export, promovând în același timp o dezvoltare mai durabilă.

Fiecare RNEPE al UNCTAD se bazează pe un proces național multipartit în țările solicitante. Folosind metodologia spațiului ecologic al UNCTAD, părțile interesate naționale identifică mai întâi sectoarele ecologice cu perspective promițătoare de export. În continuare, RNEPE orientează părțile interesate printr-o revizuire interactivă a mediilor economice, de reglementare, instituționale și de politică comercială care caracterizează aceste sectoare

În mod specific, RNEPE ajută țările în curs de dezvoltare să îmbunătățească capacitatea partilor interesate publice și private în a:

1. **Identificarea și selectarea sectoarelor pentru producția și exportul național a produselor ecologice/durabile**
2. **Evaluarea cerințelor legislative, de reglementare și instituționale pentru sprijinul dezvoltării sectoarelor cu producere ecologică selectate**
3. **Pregătirea și adoptarea recomandărilor cât și a unui plan de acțiune pentru construirea capacității de producție și de export, precum și sporirea adaosului de valoare și a diversificării produselor în sectoarele ecologice selectate.**
4. **Mobilizarea sprijinului financiar și tehnic pentru punerea în aplicare a recomandărilor și a planului de acțiune, inclusiv prin stimularea investițiilor și încurajarea implicării sectorului privat și sprijinului donatorilor internaționali.**

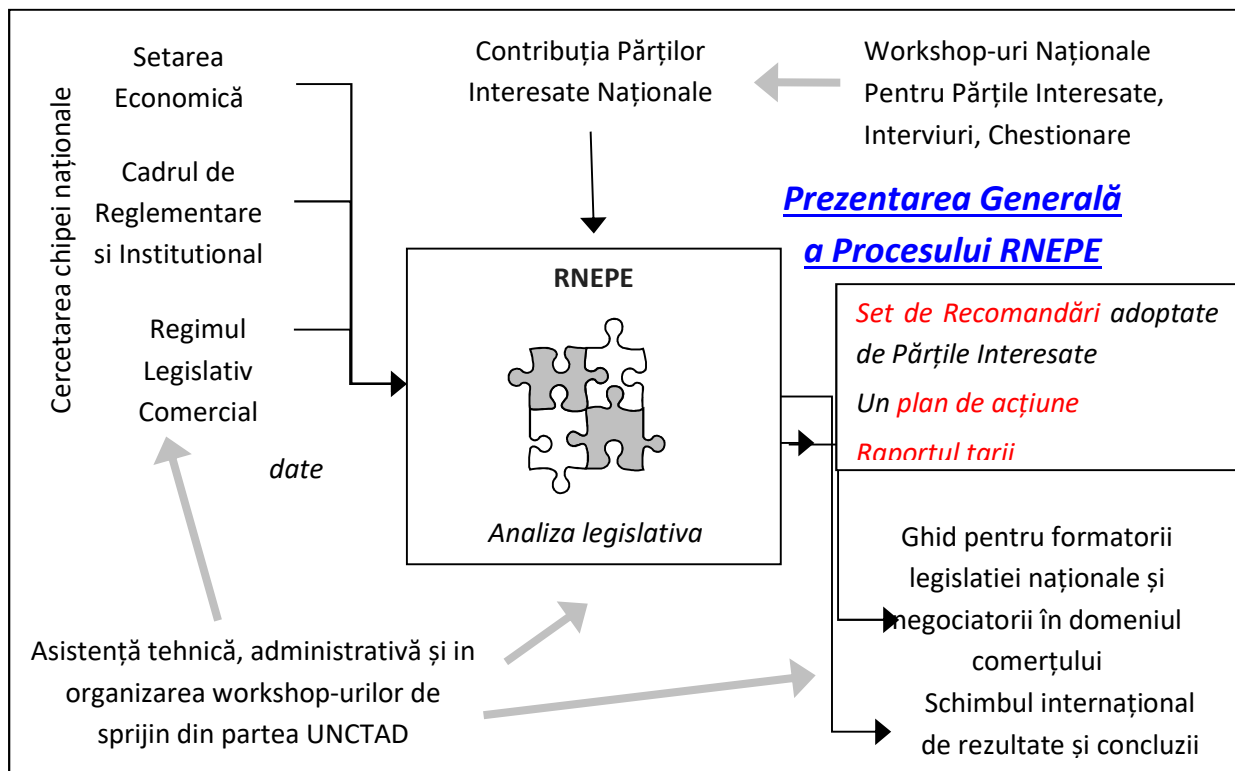

Figura 1: Procesul RNETE

C: Sectoarele Ecologice in cadrul unei Economii Nationale

Nu există o definiție acceptată la nivel internațional a sectorului sau produsului ecologic sau "verde". În timp ce guvernele continuă să dezbate (în decurs de un deceniu pe parcursul negocierilor din cadrul Runde de la Doha) termenul de produs ecologic, consumatorii și firmele de pe piețele mondiale au definit deja acest termen prin preferințe de consum a bunurilor și serviciilor ecologice. Cu siguranță, acestea includ și tehnologii regenerabile și eficiente din punct de vedere energetic. De asemenea aici se includ și produsele agricole, produse pescărești și forestiere produse în mod durabil; alimente organice, băuturi și produse de sănătate; BioTrade² și alte produse naturale; servicii ecoturistice și o varietate de alte produse.

În general s-a acordat că produsele și serviciile ecologice se încadrează într-una din cele două categorii:

1. **Bunuri și servicii utilizate pentru furnizarea unui serviciu de mediu**, cum ar fi tratarea apelor uzate, gestionarea deșeurilor solide și controlul poluării aerului. Mărfurile înrudite includ o mare varietate de produse industriale, cum ar fi valve, pompe, compresoare etc., care pot fi utilizate în mod special în scopuri ecologice.
2. **Bunuri și servicii producerea cărora, destinația finală și / sau eliminarea cărora au un impact "redus negativ" sau "pozitiv" asupra mediului inconjurator, având în vedere funcția și utilitatea lor în comparație cu un produs sau serviciul similar însă convențional.** Această categorie include mărfuri care sunt utilizate în general în alte scopuri decât cele de mediu. De exemplu, bunurile similare pot include articole precum hârtia fără clor, tehnologiile de energie regenerabilă și o gamă largă de produse asociate cu silvicultura și pescuitul durabil, agricultura ecologică și ecoturismul.

Vorbind la general, este mai practic să identificăm care este produsul ecologic urmărind piața.

La urma urmei, firmele și consumatorii de pe piață vor achiziționa în cele din urmă aceste produse și servicii și, prin urmare, percepția lor este cea ce determină un produs să fie categorizat ca ecologic, și prin urmare furnizorii de aceste produse și servicii sunt cei care sunt obligați să răspundă la această întrebare, fiind cei cointeresați să răspundă cererii de pe piață.

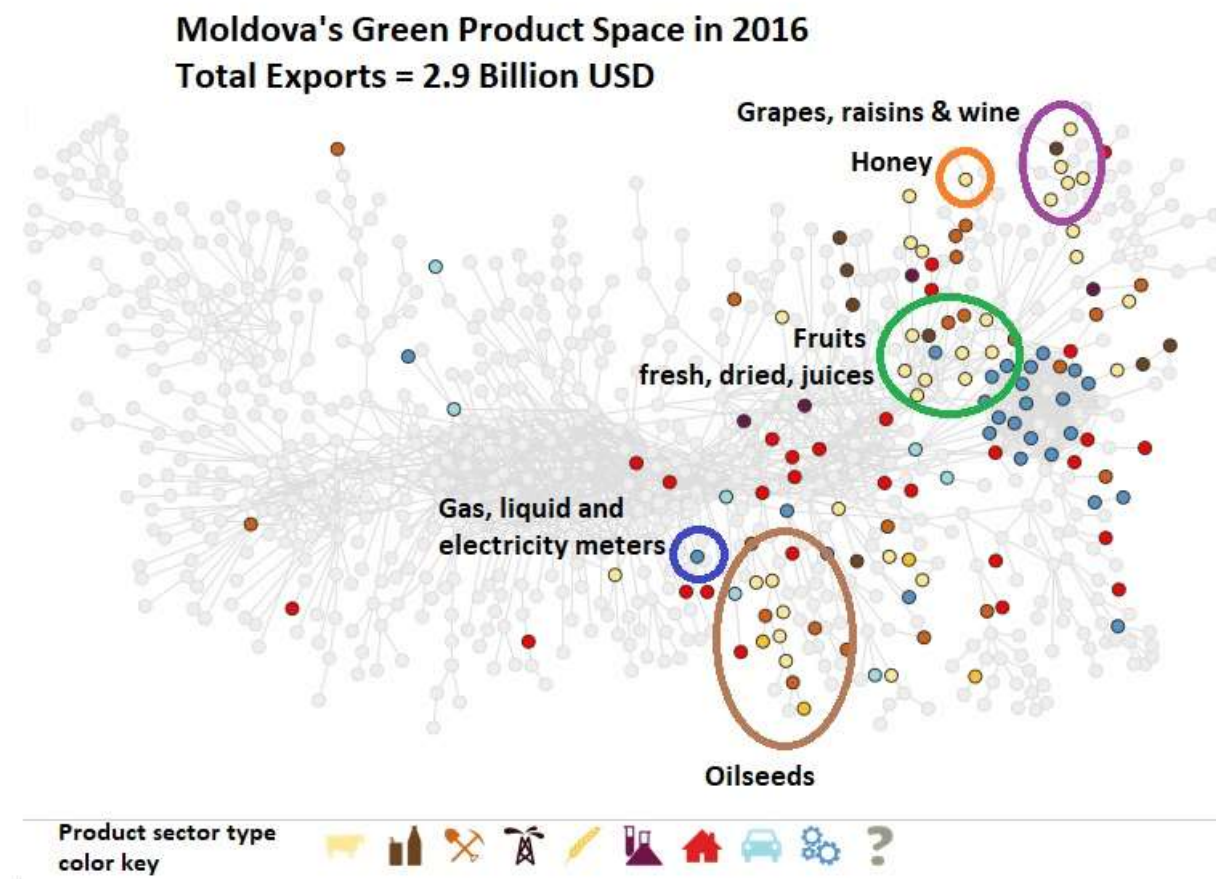
---

² <http://unctad.org/en/Pages/DITC/Trade-and-Environment/BioTrade.aspx>

II. PRODUSELE ECOLOGICE IN MOLDOVA

A. Identificarea Produselor Ecologice Competitive

Aplicarea metodologiei privind spațiul de produs³ la întregul set de date privind exportul Moldovei indică acele produse din coșul de export al Moldovei care au un avantaj comparativ dezvăluit (ACD). Atunci când metodologia privind spațiul de produs este aplicată Moldovei utilizând datele de export din 2012 până în 2016, pot fi identificate mai multe grupuri de produse cu un nivel ridicat de competitivitate. Figura 2⁴ prezintă harta spațiului produselor din Moldova în 2016. Produsele prezentate ca puncte colorate în Figura 2 sunt identificate ca fiind exporturi competitive cu valori ACD mai mari de 1 (doar câteva dintre acestea sunt produse ecologice potențiale). Cercurile conțin cele mai competitive produse "ecologice" din Moldova. Acestea sunt etichetate în figura 2 și includ: Semințe oleaginoase (floarea-soarelui și șofrănașul); Struguri (inclusiv struguri, stafide și vin); Miere; Fructe (proaspete, uscate și sucuri); și echipamente de măsurare (inclusiv contoare de gaze, de lichide și electrice). Studiul RNEPE încearcă să examineze modul în care aceste produse ecologice competitive ar putea beneficia de acțiuni focusate din partea partilor interesate naționale.

Figure 2: Harta spațiului produselor din Moldova in 2016; Clasificare SITC4

(Sursa: calcule UNCTAD și Atlasul Harvard al Complexității Economice: <http://atlas.cid.harvard.edu/>)

³ Robert Hamwey, Henrique Pacini și Lucas Assunção, 2013, [Mapping Green Product Spaces of Nations](#), The Journal of Environment & Development, **22**, 2, 155-168, doi:10.1177/1070496513482837

⁴ Generat folosind Atlasul Complexității Economice MIT, referință: R Hausmann, CA Hidalgo, S Bustos, M Coscia, S Chung, J Jimenez, A Simoes, M Yildirim, 2011, Atlasul Complexității Economice, Puritan Press. Cambridge MA, <http://atlas.media.mit.edu/>.

Valorile detaliate ale ACD și datele de export pentru aceste produse competitive pentru anul 2016 sunt furnizate în Figura 3.

Toate produsele reprezentate în Figura 3 au valori ACD foarte mari și semnificativ mai mari decât 1. Multe produse alimentare potențial organice, cereale, legume și fructe se numără printre aceste produse. Merita să se destinga aici (care nu a fost inclus inițial pentru analiză în cadrul RNEPE) este grupul de produse nuci comestibile, care ar include și nucile clasice, iar părțile interesate ar putea dori să includă fructe cu coajă lemnoasă în discuțiile din cadrul workshopului RNEPE. Pe lângă aceste produse ecologice agricole, produsele ecologice industriale identificate pentru studiu ulterior în cadrul acestui proiect - contoare de gaze, lichide și electricitate - se numără printre primele exporturi cu valoare ACD 40 ale Republicii Moldova.

Exportul Ecologic Potențial al Republicii Moldova

Codul SITC	Product Description	ACD (Moldova 2016)	Valoarea Exportului (Moldova 2016)	Rata Medie Anuală de Creștere (2011-2016)		
				ACD (Moldova)	Exporturi (Moldova)	Exporturile Mondiale
2224	Seminte de floarea soarelui	663	178'678	13%	11%	-12%
4215	Ulei de sofrănel	119	51'483	5%	-4%	-18%
0616	Miere naturală	46	8'845	39%	54%	-2%
0615	Melasa și zahar rafinat	45	2'270	3%	3%	-11%
0599	Sucuri de fructe / amestec	39	25'389	-4%	-5%	-12%
6546	Țesătură din fibră de sticlă Wovn	37	8'930	408%	437%	-6%
6651	Containere din sticlă / armătură	34	31'879	-9%	-3%	-4%
0612	Zahăr din trestie / sfeclă nespecificată	33	38'829	32%	27%	-14%
0574	Merele proaspete	32	24'687	-23%	-18%	-5%
0577	Nuci comestibile proaspete / uscate	30	69'994	-12%	1%	1%
0412	Grâu nes / meslin	27	96'423	43%	44%	-11%
6595	Covoare, țesute	25	12'555	27%	39%	-3%
8731	Contoare gaz / lichid / electrice	25	16'475	-5%	3%	-3%
0430	Orezul de orz	24	15'554	3%	7%	-8%
1121	Vin din struguri proaspeți	23	107'755	-15%	-7%	-2%
0441	Semințe de porumb ex porumb dulce	21	6'001	-2%	4%	-5%
0575	Struguri proaspeți / uscați	20	20'396	2%	12%	-2%
7731	Izolați sârmă / opt fibră	15	126'389	118%	126%	-7%
0449	Porumb și porumb dulce	15	39'461	19%	20%	-10%
8211	Scaune	13	77'209	59%	70%	-5%
2226	Rapita / rasa / seminte de muștar	10	12'086	-13%	-10%	-8%
1124	Bauturi din alcool distilat	9	30'872	-17%	-10%	-3%
7426	Pompe centrifuge nespecificate	7	10'095	-9%	-3%	-5%
0579	Fructe proaspete / uscate	7	23'626	0%	12%	0%
0815	Amidon / deșeuri de zahăr	7	3'898	12%	26%	0%
0567	Legume preparate / presate	6	9'948	-23%	-19%	-6%
0732	Preparate de cacao / ciocolată	6	3'217	-1%	13%	2%
0230	Unt, grăsimi din lapte	5	4'690	41%	50%	-5%

Figure 3: Date comerciale suplimentare privind cele mai competitive exporturi din Moldova (Sursa UNCTAD pe baza datelor de la UN Comtrade)

B. Produse ce sunt sub analiza preliminară

Aceasta lucrare de discuție a folosit metodologia spațiului verde pentru a identifica cantitativ produsele ecologice pentru care Moldova are un avantaj comparativ în producție și export. Au fost identificate următoarele : **Semințe oleaginoase (floarea soarelui și sofrănașul); Struguri (inclusiv struguri, stafide și vin); Miere; Fructe (proaspete, uscate și sucuri); și echipamentele de măsurare (inclusiv contoarele de gaze, lichide și electrice .**

Primul workshop național al părților interesate din cadrul Proiectului RNEPE din Moldova va selecta 2 din cele 5 produse de mai sus pentru studiu ulterior.

III. ÎNTREBĂRI DE DISCUȚII CU PĂRȚILE INTERESATE NAȚIONALE

Pentru fiecare produs / sector de mai sus, discuțiile privind următoarele subiecte vor facilita identificarea parametrilor pentru direcția generală a RNEPE, emiterea raportului final și planului național de acțiune propus:

1. Este necesar să se sporească gradul de conștientizare al producătorilor cu privire la oportunitățile de pe piața ecologică?
2. Ce posibilități nișă de piață există pentru aceste produse?
3. Care sunt constrângerile instituționale, financiare și de piață cu care se confruntă producătorii?
4. Care sunt principalii factori care împiedică creșterea producției cu valoare adăugată în aceste sectoare?
5. Poate exportul piețelor să fie diversificat pentru a crește câștigurile?
6. Ce probleme de certificare sunt relevante?
7. Cum poate guvernul național și autoritățile regionale / locale să sprijine producătorii și intermediarii în livrarea produselor pe piețele de export?
8. Ce pot face producătorii pentru a îmbunătăți cooperarea și coordonarea acestui proces?